

VOLINIKUKANDIDAADI KÜSIMUSTIK**Dan JØRGENSEN****Energeetika ja elamumajandus****1. Üldine pädevus, pühendumine Euroopale ja isiklik sõltumatus**

Millised Teie oskused ja kogemused on eriti olulised volinikuks saamisel ja Euroopa üldiste huvide eest seismisel, pidades eelkõige silmas Teie tulevast vastutusvaldkonda? Kuidas kavatsete aidata komisjoni poliitilisi suuniseid täita? Kuidas plaanite arvestada soolist aspekti ja lisada soolise perspektiivi kõigisse oma vastutusala poliitikavaldkondadesse? Kuidas kavatsete võtta oma tegevuses arvesse noorte vajadusi?

Kuidas saate Euroopa Parlamenti veenda oma sõltumatuses ja mil moel tagate, et Teie eelnev, praegune või tulevane tegevus ei sea kahtluse alla tööülesannete täitmist komisjonis?

Euroopa Liit on olnud kogu minu tööelu keskmes. Mind valiti Euroopa Parlamenti 29-aastaselt ja mul oli au teha seda tööd peaaegu 10 aastat.

Euroopa Parlamendi liikmena õppisin sügavalt austama Euroopa Parlamenti ja selle tähtsat rolli Euroopa tuleviku kujundamisel, mis toob samal ajal meie kodanikele käegakatsutavat kasu. Sain ülevaate ELi poliitikakujundamise keerukusest ja see kinnitas mu veendumust, et sisuliste tulemuste saavutamiseks on oluline teha koostööd.

2013. aastal pöördusin tagasi Taani toidu-, põllumajandus- ja kalandusministrina; sellele ametikohale jäin kuni 2015. aastani ning seejärel valiti mind Taani parlamenti. Alates 2019. aastast kuni viimase ajani olen täitnud ministriülesandeid, esmalt kliima-, energeetika- ja konnaalteenuste ministrina ning seejärel arengukoostöö ja ülemaailmse kliimapolitiika ministrina. Vastutasin nii Taani esindamise eest Euroopa Liidu Nõukogu eri koosseisudes kui ka ELi õigusaktide rakendamise eest. Neid ülesandeid täites sain hea ülevaate sellest, kuidas ELi tasandil tehtud otsused mõjutavad liikmesriike rakendamisprotsessis. Töötasin energeetikaministrina energiakriisi ajal, mille põhjustas Venemaa sissetung Ukrainasse – see oli raske aeg, mis pani proovile nii riikide kui ka ELi tasandi koostöö energiapoliitika valdkonnas ning kinnitas energiasüsteemi ümberkujundamise tähtsust ELi energiasüsteemi vastupanuvõime jaoks.

Usun, et kui mind ametisse nimetatakse, võib see, et olen tuttav nii Euroopa Parlamendi kui ka nõukoguga, olla voliniku rollis kasulik. Samal ajal olen täiesti teadlik sellest, et selles uues ametis on mul veel palju õppida.

Viimastel aastatel olen aktiivselt osalenud ka rahvusvahelistes läbirääkimistes ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames ja selliste organisatsioonide töös nagu Rahvusvaheline Energiaagentuur (IEA), Maailmapank ja Aafrika Arengupank. See on andnud mulle laialdasi kogemusi rahvusvahelises diplomaatias ja läbirääkimistel, mis loodetavasti aitavad kaasa Euroopa Komisjoni tööle ELi esindamisel ülemaailmsel areenil.

Energeetika-, kliima- ja keskkonnaküsimused on mind alati kõige enam motiveerinud. Rohepööre ei ole mitte ainult möödapääsmatult vajalik keskkonna kaitseks, vaid avab ka sotsiaalseid ja majanduslikke võimalusi. See võib suurendada konkurentsivõimet, luua töökohti ning pakkuda rohkematele eurooplastele juurdepääsu puhtale ja taskukohasele energiale ning kestlikumale ja taskukohasemale eluasemele, tagades samal ajal, et kedagi ei jäeta kõrvale. Olen teinud selle eesmärgi nimel tööd Taanis, eelkõige Taani kliimaseaduse kaudu ja mitme energeetikalase poliitilise kokkuleppe üle peetud läbirääkimiste kaudu. Energeetika ja elamumajandus on keerukad ja mitmetahulised poliitikavaldkonnad, mis nõuavad põhjalikku arusaamist nii tehnilisest kui ka poliitilisest mõõtmest. Kindlasti on mul veel palju õppida. Usun siiski, et minu kogemused peaksid võimaldama mul tõhusalt panustada, ning samas võtan kuulda oma kolleegide ja mõistagi ka Euroopa Parlamendi liikmete eksperditeadmisi ja nõuandeid.

Nagu on rõhutatud komisjoni poliitilistes suunistes, on energeetika üks põhiteema, millega tuleb tegeleda, et lahendada ELi ees seisvaid peamisi väljakutseid: elukallidus ja energიაostuvõimetus; Euroopa ettevõtjate konkurentsivõime ja keskkonnanahoidlikud töökohad Euroopa töötajate jaoks; kasvuhoonegaaside heite ja meie majanduse süsinikuheite vähendamine; taskukohase ja puhta energiaga varustamise tagamine, tagades samal ajal tehnoloogianeutraalsuse, ning ELi geopoliitilise rolli tugevdamine energiadiplomaatias, alustades Ukrainast ja Euroopa naabrusest.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, pean oma kohustuseks tegeleda nende probleemidega tihedas koostöös teiste volinikega, et aidata ehitada kestlikumat, jõukamat ja konkurentsivõimelisemat Euroopat, tugevdada meie suveräänsust ja ühiskondi, hoides ja edendades samal ajal meie sotsiaalset mudelit.

Kuna kõik need probleemid on omavahel seotud, on seda ka poliitikasuunad ja meetmed, mida peame nende lahendamiseks rakendama, näiteks:

- suurendama investeringuid puhtasse energiasse, alustades 2030. aasta õigusraamistiku rakendamisest, tugevdama tööstuse konkurentsivõimet ning vähendama Euroopa kodumajapidamiste ja ettevõtjate jaoks elukallidust ja tootmiskulusid. Seda tehakse näiteks puhta tööstuse kokkuleppe, taskukohaste energiahindade tegevuskava ja puhaste investeringute strateegia kaudu ning koostöös ELi liikmesriikidega tugevdades energialiitu usaldusväärse juhtimisega;
- tagama energiasüsteemi sotsiaalse, õiglase ja konkurentsivõimelise ümberkujundamise, tehes koostööd Euroopa energeetikasektori ja ametiühingutega, et muuta üleminek sotsiaalselt kaasavaks ja majanduslikult elujõuliseks;
- vähendama kasvuhoonegaaside heidet ja meie energiasüsteemi süsinikuheidet, täites samal ajal Euroopa rohelist kokkulepet kliimanetraalsuse saavutamiseks 2050. aastaks;
- aitama kaasa hindade alandamisele, ajakohastades meie võrgutaristut ning ehitades üles turvalise, vastupidava ja ühendatud energiasüsteemi. Seda toetavad elektrifitseerimise tegevuskava ja tegevuskava Venemaa energia impordi lõpetamiseks;
- tugevdama Euroopa energiadiplomaatiat nii meie naabruses, tehes koostööd Ukrainaga ja töötades laienemise energeetikamõõtmega, kui ka ülemaailmsel areenil.

Rakendades sünergiat minu vastutusala energeetika ja elamumajanduse osa vahel, esitame Euroopa taskukohaste eluasemete kava, et toetada miljoneid noori ja perekondi, kellel on raskusi taskukohase eluaseme leidmisega; selles loodame Euroopa Parlamendi ja kõigi asjaomaste sidusrühmade toetusele. Pööran suurt tähelepanu hoonete energiatõhususele ja annan panuse esimesse ELi vaesusevastasesse strateegiasse konkreetsete meetmetega, et saavutada käegakatsutavaid tulemusi, nagu energiakulude ja energიაostuvõimetus väheneda kogu Euroopas. See mitte ainult ei tugevda meie sotsiaalset ühtekuuluvust, vaid suurendab ka meie majanduskasvu ja konkurentsivõimet teel kestlikuma ja jõukama Euroopa poole.

ELi poliitika on Euroopa kodanikele tõeliselt kasulik ainult siis, kui see võtab arvesse meie kontinendi mitmekesisust ja seda viiakse ellu kaasava lähenemisviisi alusel. Olulise elemendina puudutab see sugu, nagu ka rassi, seksuaalset sättumust, sotsiaal-majanduslikku tausta, puuet, vanust ja veendumusi. Toetan 2020.–2025. aasta soolise võrdõiguse strateegia rakendamist oma pädevusse kuuluvates valdkondades ja võtan nõuetekohaselt arvesse asjakohaseid Euroopa Parlamendi resolutsioone. Pidades silmas minu vastutusvaldkonnaga seotud soolist aspekti, püüan tagada, et seda võetakse täielikult arvesse kõigis minu algatustes. Lisaks seisan hea selle eest, et minu enda meeskond on sooliselt tasakaalus.

Praegune poliitika, eriti mis puudutab eluaset, hooneid, aga ka taastuvaid energiaallikaid, vähese süsinikuheitega tehnoloogiaid ja paljut muud, mõjutab praeguse noorte põlvkonna ja tulevaste põlvkondade elu. Endise noore parlamendiliikmena kannan hoolt selle eest, et noorte osalus on minu tegevuse keskmes. Alustades oma ametiaja esimesest 100 päevast, korraldan iga-aastaseid noortepoliitika dialooge, et anda noortele korrapäraselt võimalus vahetada minuga mõtteid minu vastutusallas olevate põhiteemade ja algatuste üle. Toetan ka [noorte energiasaadikute programmi](#), et tuua kokku noori, kes toetavad üleminekut puhtale energiale.

Tegutsen täielikus kooskõlas aluslepingute ning Euroopa Komisjoni liikmete käitumisjuhendi sätete ja põhimõtetega. Ma ei võta vastu juhiseid üheltki valitsuselt ega muult üksuselt ning tegutsen alati Euroopa huvides. Osalen debatis kodanike ja sidusrühmadega. Püüan alati töötada fakti- ja teaduspõhiselt. Juhindun kõrgeimast eetikastandarditest, järgin täielikult ELi aluslepingute sätteid ja põhimõtteid ning austan kohustust tegutseda Euroopa huvides. Kui tekib olukord, mis võib põhjustada huvide konflikti, või mille puhul võidakse minu erapooletus kahtluse alla seada, teavititan sellest viivitamata komisjoni presidenti. Minu huvide deklaratsioon on avalik ja täielik ning kohustun tagama, et seda ajakohastatakse, kui minu isiklikud asjaolud muutuvad.

2. Vastutusvaldkonna juhtimine ja koostöö Euroopa Parlamendiga

Kas lubate, et hoiate parlamenti nii enda kui ka oma vastutusala allüksuste tegevusega piisavalt kursis? Millistes aspektides peate end parlamendi ees vastutavaks?

Milliseid konkreetseid kohustusi olete valmis võtma suhtluses parlamendiga, seoses kohtumistega parlamendikomisjonides ja osalemisega täiskogul, oma tegevuse läbipaistvuse, koostöö ning parlamendi seisukohtadele ja seadusandlike algatuste taotlustele tulemusliku reageerimisega? Kas olete valmis edastama parlamendile õigeaegselt teavet ja dokumente kavandatavate algatuste või käimasolevate menetluste kohta nõukoguga võrdsetel alustel?

Võttes arvesse oma varasemat kogemust Euroopa Parlamendi liikme ja liikmesriigi ministrina, olen täiesti teadlik parlamendi otsustavast rollist kaasseadusandjana, sealhulgas energeetika ja elamumajanduse valdkonnas. Kui Euroopa Parlament mind ametisse kinnitab, kavatsen teha teie institutsiooniga tihedat koostööd kõigis oma vastutusalasse kuuluvates küsimustes.

Konkreetselt tagan ma Euroopa Parlamendiga võimalikult tiheda suhtluse avatud ja läbipaistval viisil, tehes koostööd heas usus ning järgides täielikult institutsioonidevahelist parema õigusloome kokkulepet ning Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahelist raamlepingut. Tuginedes ka oma kogemusele Euroopa Parlamendi liikmena, usun, et see tihed koostöö on väga oluline, et saavutada konsensus tulevaste algatuste suhtes ning teha tõhusat ja tihedat koostööd Euroopa kodanikega ja nende heaks.

Euroopa Parlament on ainus otse valitud institutsioon, mis esindab Euroopa kodanikke, keda ma soovin teenida. Seega on üksnes loomulik, et olen kohustatud teile aru andma ja soovin seda teha.

Osalen regulaarselt nii täiskogul kui ka asjaomastes komisjonides ning võite olla kindlad, et meil saab olema sisuline ja konstruktiivne dialoog. Energiapoliitika valdkonnas on peamine koostööpartner tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon ning teen tihedat koostööd ka teistes komisjonides osalevate Euroopa Parlamendi liikmetega. Igakülgse Euroopa elamumajanduspoliitika ülesehitamisel on põhipartner tööhõive- ja sotsiaalkomisjon, kes juba tegeleb selle olulise teemaga, samuti teaksin koostööd eelkõige siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni ning regionaalarengukomisjoni. Ent erinevates küsimustes võib osutada vajalikuks ka koostöö teiste komisjonidega.

Võtan poliitilise vastutuse oma pädevusvaldkonna tegevuse eest ja teavitan parlamenti korrapäraselt tulevastest meetmetest, tugevdades vastastikust usaldust, läbipaistvust ja teabevahetust. Võite olla kindlad, et kuulan tähelepanelikult ära teie seisukohad ja tegutsen erapooletu vahendajana ELi ja meie kodanike huvides, luues sildu ja otsides tasakaalustatud kompromisse kõigis seadusandlike menetluste etappides.

Kooskõlas raamlepinguga kohustun tegema kõik endast oleneva eesmärgiga tagada, et komisjon vastab Euroopa Parlamendi resolutsioonidele kolme kuu jooksul. Olen valmis andma oma panuse Euroopa Parlamendi poolt ELi toimimise lepingu artikli 225 kohaste algatuste järelmeetmetesse. Võtan vastu parlamendiliikmete kohtumistaotlusi, kirju ja küsimusi nii palju kui võimalik ja vastan neile esimesel võimalusel. Uue koosseisu ametiaja alguses annan oma panuse ka mitmeaastasesse tööprogrammi ja ELi prioriteete käsitlevasse ühisdeklaratsiooni. Samuti aitan kaasa teabe ja arvamuste vahetamisele komisjoni iga-aastase tööprogrammi kohta, nagu on kokku lepitud raamlepingus.

Eelöeldu puudutab Euroopa Parlamendiga tehtava koostöö institutsioonilist raamistikku. Ent kui parlament peaks mind volinikuna toetama, võite olla kindlad, et minu isiklik ja südamest tulev huvi sellise koostöö vastu on meie omavahelises suhtluses sama tähtis – või ehk tähtsamgi – kui selle ametliku raamistiku tekst.

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni küsimused

3. Paljud inimesed kannatavad, kuna neil puudub juurdepääs taskukohasele eluasemele. Kuidas kavatsete tagada, et komisjoni ametisseastuva presidendi Ursula von der Leyeni esitatud esimese Euroopa taskukohaste eluasemete kava abil on võimalik kindlustada madala ja keskmise sissetulekuga rühmadele taskukohane eluase, mis vastab nende vajadustele? Milliseid konkreetseid meetmeid näete kava alusel ette, et meelitada taskukohaste eluasemete ja võrdsete võimaluste pakkumiseks ligi vajalikke era- ja avaliku sektori investeeringuid? Kuidas kavatsete järgida põhimõtet „esmalt eluase“, arvestades, et see on osutunud kodutuse vastu võitlemisel tõhusaks nii majanduslikus kui ka sotsiaalses mõttes? Milline on Teie lähenemisiis eraomandile liidus võetud eluaseme valdkonna meetmete kontekstis? Kuidas kavatsete selles kontekstis teha tihedat koostööd juhtiva asepresidendi kandidaadi Minzatuga?

Eluasemekriisi lahendamiseks on meil vaja kohalikke, riiklikke ja Euroopa tasandi lahendusi. Kui mind kinnitatakse esimeseks volinikuks, kellel on spetsiaalne elamumajandusportfell, kavatsen teha koostööd Euroopa Parlamendi, liikmesriikide, kohalike omavalitsuste ja kõigi asjaomaste sidusrühmadega, et tuua positiivseid muutusi inimestele, eelkõige noortele ja peredele, kellel on kõikjal Euroopas raskusi taskukohase eluaseme leidmisega.

Minu missioonikirja kohaselt esitab komisjon esimese Euroopa taskukohaste eluasemete kava. Kava raames antakse linnadele ja liikmesriikidele tehnilist abi, edendatakse investeringuid ja keskendutakse eluasemesektoris vajalikele oskustele. See hõlmab ka elamuehituse strateegiat, et suurendada eelkõige eluasemete pakkumist (vt täpsemalt 11. küsimuse alt). Kava väljatöötamisel tugineme olemasolevatele kogemustele, näiteks Euroopa taskukohaste eluasemete algatusele, millega katsetatakse 100 nn majakapiirkonna (*lighthouse districts*) kaasavat renoveerimist kogu Euroopas. Üks peamisi õppetunde, mida ma nendest kogemustest saan, on sellise kaasava lähenemisviisi tähtsus, mis hõlmab Euroopa Parlamenti ja kõiki teisi asjaomaseid sidusrühmi – nii era- kui ka avalikku sektorit pakkumise ja nõudluse poole peal. Seepärast kavatsen koostada kava tihedas koostöös kõigi eluasemesektori peamiste sidusrühmadega.

Minu prioriteet on luua parem koostöö elamumajanduse ökosüsteemi sidusrühmadega. Tegevust toetab spetsiaalne rakkerühm, kuhu kuuluvad asjaomased komisjoni talitused. See tagab sidusa lähenemisviisi kõigi poliitikavaldkondade ja rahastamise vahel, mis võib kava toetada, ning aitab seni tehtud tööd ja analüüsi edasi arendada. Samuti peame täielikult rakendama uusi vahendeid, mis võeti kasutusele hiljutistes hooneid käsitlevates õigusaktides. Selle tarbeks on oluline pidada tihedat dialoogi riikide ametiasutustega. Toetame idufirmade, teadusuuringute ja innovatsiooni voliniku tööd, laiendades sellega seoses algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kogukonda.

Eluasemete taskukohasuse parandamiseks on väga oluline kaasata täiendavaid era- ja avaliku sektori vahendeid. ELi tasandil on juba olemas vahendid, millega meelitada ligi investeringuid taskukohastesse ja sotsiaaleluruumidesse, näiteks programm „InvestEU“. Kasutame seda kogemust, et luua üleeuroopaline taskukohastesse ja kestlikesse eluasemetesse investeerimise platvorm, tehes koostööd Euroopa Investeerimispannga, rahvusvaheliste finantsasutuste, riiklike tugipankade ja muude asjaomaste sidusrühmadega. Lisaks toetan kooskõlas oma missioonikirjaga ühtekuuluvuspoliitika ja reformide eest vastutavat juhtivat asepresidenti sellise ettepaneku väljatöötamisel, mis võimaldab liikmesriikidel süstida likviidsust eluasemeturule ja kahekordistada ühtekuuluvuspoliitika kavandatud investeringuid taskukohastesse eluasemetesse (vt täpsemalt 12. küsimuse alt). Toetan ka õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutavat juhtivat asepresidenti riigiabi eeskirjade läbivaatamisel, et võimaldada eluasemetoetuse meetmeid, eelkõige energiatõhususe ja sotsiaaleluruumide valdkonnas (vt täpsemalt 5. ja 9. küsimuse alt). Selle jõupingutuse keskmeks on ka kliimameetmete sotsiaalfondi kiire ja tõhus kasutuselevõtt.

ELis on ligikaudu miljon kodutut inimest ja nende arv on viimastel aastatel paljudes liikmesriikides kasvanud. Komisjon toetab juba kõiki asjaomaseid sidusrühmi kodutuse vastu võitlemise Euroopa platvormi raames. Põhimõttele „Esmalt eluase“ tuginevad strateegiad, milles seatakse esikohale alalise eluaseme pakkumine kodututele koos sotsiaalabi andmisega, on osutunud eluasemega seotud tõrjutusega tegelemisel väga tõhusaks ja kulutõhusaks lähenemisviisiks. Seda lähenemisviisi lõimitakse järk-järgult kodutuse vastu võitlemise riiklikesse strateegiatesse. Põhimõttele „Esmalt eluase“ tuginevaid strateegiaid toetatakse ka ELi rahastamisvahenditest, näiteks Euroopa Sotsiaalfond+ kaudu. Me uurime neid kogemusi, et koostada esimene Euroopa taskukohaste eluasemete kava, et vastata kõigi kodanike, sealhulgas kõige haavatavamate inimeste vajadustele.

Vastutus kaitsta eraomandit ja võidelda hoonete ebaseadusliku hõivamise vastu lasub peamiselt riiklikul tasandil. Selles valdkonnas peavad liikmesriigid, sealhulgas nende õigusasutused, tagama põhiõiguste järgimise ja tulemusliku kaitse. Üldisemalt tehakse Euroopa taskukohaste eluasemete kavaga tööd selle nimel, et soodustada suuremate erainvesteringute tegemist taskukohaste eluasemete pakkumisse, mis sõltub muu hulgas eraomandi õiguste järgimisest.

Inimeste, oskuste ja valmisoleku eest vastutava juhtiva asepresidendi juhtimisel käivitab komisjon esimese ELi vaesusevastase strateegia, et inimestel oleks võimalik pääseda juurde olulistele teenustele ja kaitsele, mida nad vajavad, ning tegeleda vaesuse algpõhjustega. Teen tihedat koostööd juhtiva asepresidendiga, et tagada Euroopa taskukohaste eluasemete kava ja ELi vaesusevastase strateegia maksimaalne koostoime. Sama kehtib ka oskuste liidu puhul, sealhulgas uue Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegia puhul, mis võib olla eriti oluline oskuste tõhustamisel ehitussektoris.

4. Teie missioonikirjas on märgitud, et Teie töö on tegeleda energiaostuvõimetusega ning seista sotsiaalse, õiglase ja konkurentsivõimelise ülemineku eest. Milliseid poliitikameetmeid kavatsete rakendada, et kaitsta neid, keda energiaostuvõimeetus kõige rohkem mõjutab ning muuta renoveerimine ja keskkonnahoidlikud eluasemed taskukohasemaks? Kuidas aitab taskukohaste energiahindade tegevuskava võidelda energiaostuvõimeetus vastu? Milliseid konkreetseid stiimuleid näete ette, et toetada keskkonnahoidlike sotsiaal- ja avaliku sektori eluasemete ja keskkonnahoidlike hoonete pikaajalist arengukava ning vähendada nii omanike kui ka üürnike energiakulusid?

Kedagi ei jäeta kõrvale. See on energiasüsteemi sotsiaalse, õiglase ja konkurentsivõimelise ümberkujundamise aluspõhimõte. Alates energiakriisist on energiaostuvõimeetus süvenenud ja 2023. aastal ei olnud 47 miljonil ELi kodanikul (10,6 % ELi elanikkonnast) võimalik oma kodu piisavalt soojana hoida. Energiaostuvõimeetus tegelemine on energiasüsteemi õiglasel ümberkujundamisel kesksel kohal ja oluline meie tulevases eluasemepoliitikas. Äärmiselt oluline on kaitsta energiaostuvõimeetuid, haavatavaid rühmi ja piirkondi, eelkõige üleminekuetapis olevaid söekaevanduspiirkondi, tagamaks, et puhtale energiale üleminekust saaksid kasu kõik kodanikud.

Energiatõhusus ja energiatõhusad seadmed võivad mängida olulist rolli energiaostuvõimeetus leevendamisel, vähendades energianõudlust ja tarbijate energiaarvet ning muutes energia inimeste ja ettevõtjate jaoks taskukohasemaks. Käesoleva aasta alguses toimunud Euroopa kodanike energiatõhususe teemalisel paneelarutelul anti kasulikke soovitusi, näiteks anti tarbijatele võimalus hakata tegema energiatõhusaid valikuid, eelkõige tootemärgiste abil, mis annavad teavet toote energiatarbimise kohta, või elamute renoveerimise toetamise kaudu, et muuta elamud energiatõhusamaks. Kavatsen hinnata, kuidas neid soovitusi käesoleva ametiaja jooksul kõige paremini rakendada.

Nii kehtivates ELi õigusaktides kui ka komisjoni 2023. aasta soovitusel energiaostuvõimeetus kohta ning kliimameetmete sotsiaalfondis tunnustatakse tungivat vajadust võidelda energiaostuvõimeetus vastu ja kaitsta neid, keda see kõige rohkem mõjutab. Uuesti sõnastatud energiatõhususe direktiivis rõhutatakse, et liikmesriigid peaksid seadma energiaostuvõimeetus oma energiatõhususe parandamise meetmetes ja investeeringutes esikohale. Lisaks on juulis jõustunud elektrituru korralduse reformiga nähtud ette kohustus kaitsta energiaostuvõimeetuid elektrivõrgust lahtiühendamise eest. Üleminekuetapis olevate söekaevanduspiirkondade algatusest ja õiglase ülemineku fondist juba toetatakse sisetööstus- ja CO₂-mahukaid kogukondi ja piirkondi ning selle eesmärk on eelkõige luua töökohti piirkondades, kust muud töökohad võivad kaduda.

Kodanike energiapaketi käsitletakse energiaostuvõimeetust ja aidatakse tagada, et energia on kõigile kättesaadav. Paketi keskmes on tõhustatud partnerlus liikmesriikidega, et parandada juurdepääsu hoonetes, mikroettevõtjatesse ja VKEdesse tehtavatele energiatõhususe investeeringutele ning taastuvenergiale. Kodanike energiapaketi toetatakse ka ELi vaesusevastast strateegiat ja antakse panus Euroopa taskukohaste eluasemete kavasse. Lisaks taskukohasuse probleemile puudub vähekaitsitud leibkondadel sageli juurdepääs teabele ja rahastamisele energiatõhususe parandamiseks. Euroopa Parlamendi kavandatud ja rahastatud energiaostuvõimeetus nõustamiskeskuse kaudu tagame jätkuvalt, et kohalikud omavalitsused ja kogukonnad saavad tõhusate meetmete väljatöötamiseks ja rakendamiseks tehnilist tuge.

Taskukohaste energiahindade tegevuskavaga (vt vastus 8. küsimusele) toetatakse uusi energia tarbimise viise, mis põhinevad kohalikel energiakogukondadel ja energia jagamisel. Meil on vaja konkreetseid meetmeid ja tulemusi kohapeal ning ma kavatsen teha koostööd kõigi sidusrühmadega, et tagada uuenduslike energiatoodete ja -teenuste kättesaadavus nii eratarbijatele kui ka ettevõtjatele.

Nende jõupingutuste toetamiseks kavatsen ma, kui mind volinikuks kinnitatakse, teha tihedat koostööd teiste volinikega, tagamaks, et kliimameetmete sotsiaalfond ja ühtekuuluvuspoliitika fondid annavad vajalikku rahalist toetust, et kaitsta kõige haavatavamaid inimesi.

Keskkonnahoidlike elamute ja hoonete arendamisel on määrava tähtsusega põhjalik planeerimine. Täpsemalt annavad uuesti sõnastatud hoonete energiatõhususe direktiiviga ette nähtud riiklikud hoonete renoveerimise kavad turuosalistele, sealhulgas ehitustööstusele ja finantseerimisasutustele selge suuna. Kavadega võidakse vähendada ka ebastabiilsete strateegiate ohtu, mis on ehitussektorile minevikus paraku kahju teinud.

Nagu on sätestatud hoonete energiatõhususe direktiivis ja energiatõhususe direktiivis, peavad riiklikud rahalised stiimulid olema suunatud esmajärjekorras vähekaitsitud leibkondadele, sealhulgas energiaostuvõimeetutele inimestele ja sotsiaaleluruumides elavatele inimestele. Energiaostuvõimeetud kodanikud elavad sageli ELi halvima energiatõhususega ja kõige vähem isoleeritud hoonetes, mida tuleb esmajärjekorras renoveerida. Eluhoonete renoveerimine peaks hõlmama representatiivset osa üürivatest hoonetest, et üürnikud saaksid kasu väiksematest

energiaarvetest ja parematest kodudest. Tegelen detsentraliseeritud ja kohaliku taastuenergia tootmise ees seisvate takistustega, et edendada selle sektori arengut. Need kaalutlused on Euroopa taskukohaste eluasemete kava keskmes.

Lisaks kavatsen teha koostööd kõigi sidusrühmadega, et võidelda energiaostuvõimetuse vastu ning edendada keskkonnahoidlike, sotsiaal- ja avaliku sektori eluasemete pikaajalist arendamist.

5. Missioonikirjas palutakse Teil toetada õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutavat juhtivat asepresidenti, et reformida riigiabi eeskirju ja võimaldada eluasemetoetuse meetmeid, eelkõige sotsiaaleluruume. Kuidas soovite muuta ELi riigiabi eeskirju ja sotsiaaleluruumi määratlust üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitlevates õigusaktides, et tagada eluasemete väljajätmine turunormide kohaldamisalast ja vajalik juurdepääs sotsiaaleluruumidele? Kas soovite volinikuna kehtestada sõnaselgeid erandeid riiklike eluasemeinvesteeringute suhtes kohaldatavatest eelarvereeglitest?

Kui mind kinnitatakse volinikuks, aitan kooskõlas oma missioonikirjaga õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutaval juhtival asepresidendil esitada läbivaadatud riigiabi eeskirjad, et paremini võimaldada eluasemetoetuse meetmeid, eelkõige taskukohaste energiatõhusate ja sotsiaaleluruumide jaoks.

Kehtivate riigiabi eeskirjade kohaselt on liikmesriikidel mitmeid võimalusi eluaseme kättesaadavuse toetamiseks. Teatavaid meetmeid võidakse ELi õiguse kohaselt mitte käsitada riigiabina, sealhulgas neid, millest kodumajapidamised ja ELi kodanikud saavad otsest kasu. Muud meetmed sobivad üldist majandushuvi pakkuvate teenuste korruga või on otseselt kooskõlas ELi toimimise lepinguga. Praegused üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitlevad eeskirjad võimaldavad liikmesriikidel rakendada sotsiaaleluruumidega seotud meetmeid, nimelt pakkuda sotsiaaleluruume ebasoodsas olukorras olevatele kodanikele või sotsiaalselt vähemsoodsas olukorras rühmadele. Lisaks võimaldavad olemasolevad riigiabi eeskirjad liikmesriikidel toetada energiatõhusate eluasemete arendamist.

Kuigi on olemas kiireloomuline ja selge poliitiline vajadus võtta täiendavaid meetmeid taskukohaste ja energiatõhusate eluasemete pakkumiseks, on komisjoni teabevahetus liikmesriikidega näidanud, et taskukohaseid eluasemeid käsitlevate riigiabi eeskirjade läbivaatamine on mitmetahuline küsimus ning meie eesmärkide kõige paremaks saavutamiseks on vaja täiendavat hindamist. Selle ülesande täitmisel peame leidma õige tasakaalu, et vältida eluasemeturul erainvesteeringute väljatõrjumist ja konkurentsi põhjendamatu moonutamist ning tagada ühiskonna kõige haavatavamatele rühmadele piisav toetus sotsiaaleluruumide soetamiseks, mis on jätkuvalt valitsuste peamine ülesanne sotsiaalse kokkuleppe raames.

Teen koostööd õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutava juhtiva asepresidendiga, et teha tehtud tööle tuginedes kindlaks, milliseid konkreetseid muudatusi võiks rakendada üldist majandushuvi pakkuvate teenuste eeskirjades ja nendega kaasnevates suunistes, soodustamaks investeeringuid ja tagamaks eluaseme taskukohasus kõigile. Euroopa Parlamendi hoitakse toimuvaga tihedalt kursis. Nende eeskirjade läbivaatamine on osa laiemast algatuste kogumist, mis sisalduvad tulevases Euroopa taskukohaste eluasemete kavas, mille ma esitan koos kolleegiumi asjaomaste liikmetega.

Äsja reformiti ühiseid eelarve-eeskirju. Uued sätted jõustusid 30. aprillil 2024 ja nendega luuakse sobiv tasakaal võla jätkusuutlikkuse tagamise vajaduse ning kestliku ja kaasava majanduskasvu tagamiseks vajalike investeeringute ja reformide vahel. Eelarve-eeskirjadega ei nähta ette sõnaselgeid erandeid mis tahes kululiikide tarbeks, kuid netokulude näitaja määratlusest jäetakse välja intressikulu, liidu programmide kulud, mis kaetakse täielikult ELi vahenditest saadava tuluga, ja liidu rahastatavate programmide riiklik kaasrahastamine. See oli kaasseadusandjate teadlik valik. Uute sätete uudsus seisneb selles, et liikmesriikidel on võimalus valida pikem eelarve kohandamise kava, tingimusel et seda toetavad usaldusväärsed investeerimis- ja reformikohustused. Selline lähenemisviis loob teatava eelarvepoliitilise manööverdamisruumi, mida liikmesriigid saavad kasutada investeeringute edendamiseks.

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni küsimused

6. Milline on Teie nägemus oma vastutusalast lisaks missioonikirjas esitatule ja millise jälje tahaksite endast maha jätta? Millised seadusandlikud ettepanekud ja muud algatused soovitate volinike kolleegiumil vastu võtta järgmise viie aasta ja eelkõige esimese 100 päeva jooksul? Kuidas kavatsete tagada, et need ettepanekud ja kehtivate õigusaktide rakendamine tugevdavad Euroopa konkurentsivõimet? Kas kavatsete koostada need seadusandlikud ettepanekud asjakohaste mõjuhindangute põhjal? Kuidas kavatsete tagada Euroopa rohelise kokkuleppe ja kõigi

energeetikaalaste õigusaktide tõhusa rakendamise? Kuidas kavatsete seista selle eest, et planeerimis-, poliitika- ja tähtsate investeerimisotsuste tegemisel rakendataks tõhusalt energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet? Kuidas tugevdab energiatõhusus Teie arvates ELi tööstuse konkurentsivõimet? Palun kirjeldage oma nägemust energialiidu juhtimisest. Milline on Teie nägemus tehnoloogianeutraalsusest energeetikasektoris? Milline on Teie nägemus tuumaenergiast ja väikestest moodulreaktoritest? Kuidas kavatsete jätkata energiasüsteemide lõimimist? Kuidas kavatsete oma töös suurendada kodanikuaktiivsust?

Energeetikal on Euroopa ees seisvate probleemide lahendamisel keskne roll. Need probleemid on julgeolek, sealhulgas majandusjulgeolek, elukallidus ja konkurentsivõime ning kliimamuutused, mis on mõjutanud just sel aastal elusid kogu Euroopas. Minu põhieesmärk on tagada tugeva energialiidu kaudu puhta ja taskukohase energia tarned, mis on Euroopa konkurentsivõime, julgeoleku ja süsinikuheite vähendamise alaste jõupingutuste jaoks kriitilise tähtsusega. Samal ajal peab üleminek olema õiglane meie kodanike jaoks, seda eelkõige seoses töökohtade ja kuludega, mis hõlmavad ka taskukohast ja kestlikku eluaset.

Puhta tööstuse kokkuleppe osana esitan ma, juhul kui mind volinikuks kinnitatakse, esimese 100 päeva jooksul taskukohaste energiahindade tegevuskava (vt vastus 8. küsimusele), millega nähakse ette töökava, et tagada süsteemikulude vähendamiseks juurdepääs odavamale energiale investeringute, taristu ja koostöö kaudu. Samuti teen ettepaneku tegevuskava kohta, mille eesmärk on lõpetada energia import Venemaalt. Oma ametiajal esitan täiendavaid algatusi, mille eesmärk on suurendada konkurentsivõimet ja julgeolekut ning vähendada süsinikuheidet ja mis hõlmavad varustuskindluse raamistiku läbivaatamist ja puhtasse energiasse investeerimise strateegiat, et edendada taastuvenergia tootmist, energiatõhusust ja energiataristut. Elektrifitseerimise tegevuskava ning strateegiline lähenemisviis küttele ja jahutusele aitavad muuta ka energia taskukohasemaks. Koostöös kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikuga esitan raamistiku fossiilkütuste toetuste vähendamiseks ja järkjärguliseks kaotamiseks.

Teen jõupingutusi selleks, et Euroopa püsiks energiasüsteemi ümberkujundamisel üleilmsel juhtpositsioonil, tuginedes Euroopa algatustele, millega toetatakse taastuvenergia laialdasemat kasutamist ja energiatõhususe suurendamist üleilmsel tasandil, ning aidates kujundada meie üleilmset kliima- ja energiaalast visiooni COP30-ks Brasiilias ja ka edaspidi. Lisaks on meie konkurentsivõime tihedalt seotud meie avatud strateegilise autonoomiaga. Peame vältima seda, et sõltuvus fossiilkütustest asenduks uue sõltuvusega imporditud puhastest tehnoloogiatest ja kriitilise tähtsusega toorainetest.

Oma ametiaja jooksul pööran tähelepanu parema õigusloome suuniste kohaselt kolleegiumile esitatavate õigusaktide mõjule, võttes arvesse probleeme ja eesmärke, kompromisse, tegevusvõimalusi ja nende võimalikku mõju, edendades lihtsustamist ning tuginedes hästi struktureeritud avalikele konsultatsioonidele ja tagasisidemehhanismidele.

Tõhusam Euroopa tööstuse ja konkurentsivõime tegevuskava saab olla edukas ainult siis, kui sellega kaasneb juba kokkulepitud energiapoliitika rakendamine.

Hiljuti vastu võetud energiaalaste õigusaktide täielik rakendamine on poliitiline prioriteet ning me peame saavutama oma Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärgid ning tagama, et kodanikud ja kogukonnad saavad nendest kohapeal kasu. Jälgin ja toetan aktiivselt 2030. aasta raamistiku rakendamist ja jõustamist ning teen tihedat koostööd Euroopa Parlamendi ja liikmesriikidega, aga ka linnade ja piirkondadega, tagamaks, et me liigume 2030. aastaks ja ka edaspidiseks seatud ühiste energia- ja kliimaeesmärkide suunas. Nimetatud rakendamine hõlmab lõplike energia- ja kliimakavade hindamise järeelmeetmeid ning aastas vähemalt kahe sidusrühmadega rakendamise üle peetava dialoogi korraldamist.

Rakendamine on Euroopa konkurentsivõime jaoks keskse tähtsusega. Meie eesmärkide saavutamine ning energiatõhusust ja taastuvenergiat käsitlevate õigusaktide rakendamine võib anda Euroopale kulutõhusa süsinikuheite vähendamise viisi ja muuta meie majanduse impordist vähem sõltuvaks, võttes kasutusele odavamad taastuvad energiaallikad, et neist täit kasu saada, ning võideldes energiaostuvõimetuse vastu. Lisaks hõlmab elektrituru korralduse hiljutine reform meetmeid, mis suurendavad investorite jaoks hindade stabiilsust ja prognoositavust ning pakuvad vahendeid selliste investeringute ligimeelitamiseks, millega muuta energiasüsteem kogu Euroopa jaoks paremini ühendatuks ja paindlikumaks.

Tugev energialiit eeldab paremat, lihtsamat, tulemuslikumat ja kulutõhusamat lähenemisviisi ja juhtimist. See on väga oluline, et saavutada ühiselt meie kliima- ja energiaeesmärgid, tagada energiavarustus ning pakkuda ettevõtjatele ja tarbijatele taskukohasemat energiat. Selleks et tagada parem planeerimine ja kooskõlastatud poliitilised otsused, millega parandatakse järelevalvet, läbipaistvust ja poliitilist isevastutust, on meil on vaja

partnerlust liikmesriikidega. Riiklikud energia- ja kliimakavad peavad tagama suurema kindluse, et käivitada energiasüsteemi ümberkujundamiseks vajalikud ulatuslikud investeeringud. Selleks ajakohastan ja lihtsustan energialiidu praegust juhtimist, tehes koostööd kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikuga. Samuti hindan hoolikalt olukorda ja teen koostööd kolleegiumi asjaomaste liikmete, eelkõige koos majanduse ja tootlikkuse ning rakendamise ja lihtsustamise volinikuga, et veelgi lihtsustada ja kasutada parimal viisil ära sünergiaid poliitilistes suunistes välja kuulutatud konkurentsivõime koordineerimise vahendiga.

Tehnoloogianeutraalsus on keskne mõiste, mis on lahutamatu osa liikmesriikide vabadusest valida oma energiaallikate jaotus kooskõlas meie aluslepingutega. Vaja on kõiki taastuvenergia ja vähese süsinikuheitega energialahendusi. Prognooside kohaselt on energiasektor 2040. aastaks vähese süsinikuheitega. Suur osa süsinikuheite vähendamisele tuleb taastuvenergiast ning tuumaenergial on selles märkimisväärne osakaal. Väikesed moodulreaktorid võivad toota vähese süsinikuheitega elektrit ja soojust ning aidata vähendada süsinikuheidet mitte ainult elektritootmises, vaid ka sektorites, kus heidet on raske vähendada, nagu transport, keemia- ja terasetööstus. Toetan kooskõlas oma missioonikirjaga väikeste moodulreaktorite arendamise ja kasutuselevõtu kiirendamist Euroopas 2030. aastatel, tehes seda Euroopa väikeste moodulreaktorite tööstusliidu toel. Tuumaenergia kasutamine tulevikus sõltub jätkuvalt kõige rangemate tuumaohutusstandardite järgimisest ning igat liiki tuumajätmete ja kasutatud tuumkütuse ohutust kõrvaldamisest.

Energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte soosib energiasüsteemi arukamat ja tõhusamat toimimist laienemise asemel. Komisjon on juba välja töötanud sektoripõhised suunised tööstuse, energeetika-, transpordi- ja finantssektori jaoks, millega aidatakse otsustajatel hinnata energiatõhusaid alternatiive koos muude võimalustega. Tööstus vajab väiksemaid energia- ja tootmiskulusid, mida on võimalik saavutada energiatõhusamate ja tehnoloogiliselt arenenumate tööstusprotsesside rakendamisega. See vähendab kulusid, aitab kaasa edasisele majanduskasvule, meelitab ligi uusi kliente ja investoreid ning suurendab tööstuse konkurentsivõimet. Elektrifitseerimine on peamine vahend energiatõhususe edasiseks suurendamiseks.

Järgmise viie aasta jooksul peab Euroopa lõimima energiasüsteemi erinevad elemendid, nagu elektri- ja soojusenergiaga varustamine, vesinik, paindlikkus, energiatõhusus ja lõppkasutus. Eesmärk on kiirendada süsinikuheite vähendamist ning muuta süsteem tõhusamaks ja konkurentsivõimelisemaks, kasutades selleks ära kogu koostoime. Üldine eesmärk on tagada, et Euroopa üleminek nullnetoheitele põhineb lõimitud energiasüsteemil, mis kasutab kodus toodetud puhast elektrit. Väga oluline on energiasüsteemi edasine digitaliseerimine ja digitehnoloogia potentsiaali võimendamine ning selleks esitan ma energiaspektori digitaliseerimise ja tehisintellekti kasutamise strateegilise tegevuskava.

Energiasüsteemi ümberkujundamine ei saa siiski olla edukas, kui me ei taga, et kodanikud saavad sellest tõeliselt kasu ja osalevad selles: kedagi ei jäeta kõrvale. Kodanike osaluse suurendamine on minu töö üks põhiaspekte. Peame tegelema kodanike muredega, mis on seotud energia taskukohasuse, töökohtade, kasvavate eluaseme- ja küttekuludega. See on energiasüsteemi ümberkujundamisel esirinnas. Komisjon esitab kodanike energiapaketi, mis aitab tagada, et eurooplased saavad energiasüsteemi ümberkujundamisest kasu nii individuaalsel tasandil kui ka kogukondade sees.

7. Millised on Teie plaanid seoses varustuskindluse raamistikuga läbivaatamisega? Milliseid on Teie arvates Ukraina sõja õppetunnid? Millist strateegiat kavatsete rakendada, et lõpetada turgu valitsevate ja ebausaldusväärsete tarnijate ja tarneteede kasutamine? Milliseid algatusi kavatsete edendada, et kaitsta energiavarustust küber- ja füüsiliste ohtude eest? Milliseid meetmeid kavatsete võtta, et vähendada sõltuvust välistarnijatest ning edendada puhta energia kasutust ja elutähtsat taristut ELis, toetades ühtlasi vesinikumajanduse arengut ja suurendades vesiniku varustuskindlust? Milline on Teie arvates Euroopa vesinikupanga roll? Kuidas kujundaksite liidu paindlikkusstrateegiat, milles keskendutakse muu hulgas tarbimiskajale ja energia salvestamisele? Kuidas kavatsete lahendada taastuvelektri tootmise suurendamisest tingitud energiavarustuse volatiilsuse probleemi? Milline on Teie hinnang kehtivale Euroopa energiavõrkude õigusraamistikule ja milliseid meetmeid soovitate võtta selle parandamiseks? Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta, et kiirendada elektrivõrkude ajakohastamist ja kõrvaldada olemasolevad kitsaskohad liikmesriikides ja nende vahel, sealhulgas jaotustasandil, avamerel ja ülekannetel kaugete vahemaade taha, ning saavutada omavahelise ühendatuse eesmärk 15 %? Mida arvate energiataristuprojektide rahastamisest ELis ning nende rollist Euroopa Konkurentsivõime Fondis ja eelseisva mitmeaastase finantsraamistikuga raames? Milliseid meetmeid kavatsete võtta elektrifitseerimise tegevuskava raames?

ELil on kindel varustuskindluse raamistik, kuid seda tuleb lihtsustada ja muuta see rohkem tulevikku vaatavaks. Seda tuleks ühtlasi laiendada, et käsitleda riske, mis on seotud elutähtsa taristu, kliimamuutuste, küberturvalisuse ja füüsiliste ohtudega. Läbivaatamine annab õigeaegse võimaluse meie raamistikku ajakohastada.

Venemaa Ukraina-vastasesst agressioonisõjast saadud õppetunnid peavad olema meie tulevase tegevuse keskmes. Oleme omal nahal tunda saanud ohtu, mis tuleneb sellest, kui sõltutakse ebausaldusväärsest energiatarnijast Venemaast, kes on energiat kasutanud relvana. Me astume samme, et jõuda väiksema süsinikuheitega, elektrifitseerituma ja lõimituma energiasüsteemini, ning peame tagama, et sektoriüleised riskid on paremini hallatud. Häirete leevendamiseks peab EL lisaks piiriülestele ühendustele seadma prioriteediks intsidentideks valmisoleku ja nende koordineerimise ning edendama tarnete mitmekesistamist, gaasinõudluse vähendamist ja tõhusat hoiustamist. Olemasoleva raamistiku läbivaatamisega peaks saama võimalikuks fossiilkütuste korrapärane ja taskukohane järkjärguline kasutuselt kõrvaldamine, kestlikumate ja liidusiseselt toodetud alternatiivide kiirendamine ning nõudlusega seotud meetmete potentsiaali ärakasutamine. Selleks et kaitsta energiaravustust küber- ja füüsiliste ohtude eest, teeme tihedat koostööd liikmesriikidega, tuginedes taristu stressitestide rakendamisel tehtud edusammudele, ELi ja NATO elutähtsa taristu vastupidavuse rakkerühmale ning elektrivaldkonna kohustuslikele küberturvalisuse eeskirjadele.

Tarnete ja tarneteede mitmekesistamine, taastuvad energiaallikad ja puhas energia, energiatõhusus ning energia siseturu süvendamine on Euroopa vastupidava energiasektori ja majanduse jaoks üliolulised. Puhtale energiale ülemineku kiirendamine vähendab sõltuvust fossiilkütustest. Vajaduse korral peame jätkuvalt tugevdama võrkudevahelisi ühendusi ja tõhustama energia salvestamist. Samuti edendame jätkuvalt liidusisesest biogaasi ja biometaanitootmist.

Komisjon esitas esimese gaasinõudluse koondamise mehhanismi AggregateEU. Sellega on parandatud turu läbipaistvust ja pakutud alternatiivseid tarnevõimalusi Venemaa gaasi asendamiseks. Nende esimeste sammude põhjal laiendatakse nõudluse koondamist muudele toodetele, nagu vesinik, ja muudele kaupadele, nagu kriitilise tähtsusega toorained.

Samuti peame keskenduma varustuskindlusele ELi tuumatööstuses, kus tuumkütusetsükli mitmekesistamine kõigis etappides on äärmiselt oluline. Venemaast sõltutakse nii varuosade tarnimise ja hooldusteenuste kui ka ümbertöötlemis- ja rikastamisteenuste osas. Ma uurin, kas Venemaa energiaimpordi lõpetamise tegevuskava võib katta kogu tuumaenergia tarneahela, et tagada ELi avatud strateegiline autonoomia. Selleks teevad komisjoni talitused koostööd kommunaalteenuste osutajate ja liikmesriikidega, et mitmekesistada tarneid ja hankida tooteid Euroopa tsiviiltootjarubriiki tuumatööstuses.

Taastuvallikatest toodetud vesinik ja vähese süsinikuheitega vesinik on keskse tähtsusega selliste sektorite süsinikuheite vähendamisel, kus elektrifitseerimine on keerulisem. Sellega seoses keskendume selliste hiljuti kokku lepitud meetmete rakendamisele nagu taastuvallikatest toodetud vesiniku kasutamise eesmärkide seadmine tööstuses ja transpordis. Koos rahalise toetusega võib õigusraamistik stimuleerida tootmist ja väljaostmist, samas kui taristu planeerimise protsess võib hõlbustada hästi koordineeritud Euroopa vesinikuvõrgu arendamist. Konkurentsivõime säilitamiseks vajab ELi tööstus nii vesiniku jõulist tootmist ELis kui ka impordi rahvusvahelistelt partneritelt. Seetõttu ja kooskõlas läbivaadatud taastuvenergiadirektiiviga võtame meetmeid imporditud ja liidus toodetud vesiniku valdkonnas.

Euroopa vesinikupank käivitab puhtamate kütuste turu kasvufaasi, vähendades sellega jätkuvalt liiga suurt lõhet saastevaba vesiniku tootmiskulude ja tööstuse maksevõime vahel. Senistele kogemustele tuginedes teen koostööd kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikuga, et käsitleda tulevase enampakkumise saastevaba vesiniku liidus tootmise toetamiseks. Lisaks hoogustame liikmesriikidega tehtavat koostööd vesinikupanga rahvusvahelise tegevussuuna väljatöötamisel, et hõlbustada impordi ja luua majanduslikke võimalusi partnerriikides.

Lisaks on ka süsinikdioksiidi kogumisel, utiliseerimisel ja säilitamisel roll süsinikuheite vähendamisel sektorites, kus heidet on raske vähendada. Teen koostööd kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikuga, et luua õiged raamtingimused ja keskenduda ka CO₂ taristule.

Paindlikkuslahendused, nii salvestamine kui ka tarbimiskaja, on vajalikud energiasüsteemi tõhususe suurendamiseks ja taastuvenergia paremaks lõimimiseks, vähendades seeläbi energiakulusid. Nende lahenduste laialdasem kasutuselevõtt toob kasu nii kodu- kui ka tööstustarbijatele, kuna nii vähendatakse hinnavolatiilsust ja taastuvatest energiaallikatest tootmise piiramist ning optimeeritakse võrguinvesteeringuid. Peame tegelema takistustega, mis seisavad paindlikkuse palju ulatuslikuma kasutuselevõtu ees, et kiirendada investeerimist nendesse lahendustesse ja suunata liikmesriike.

Elektrifitseerimise tegevuskava võib elektrifitseerimist edendada, suunates tegevust, mille eesmärk on kõrvaldada tõkked ja kiirendada elektri kättesaadavust nii tööstuse kui ka kodumajapidamiste jaoks, kes kasutavad endiselt fossiilkütuseid kütteks, transpordiks ja muuks energiaks.

Energeetika ja elamumajanduse volinikuna keskendun jõuliselt võrkude laiendamisele ja ajakohastamisele, et tagada tõhus üleminek fossiilkütustelt puhtale energiale. Koostöös kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikuga astun samme, et vähendada fossiilkütuste toetusi ja need järk-järgult kaotada. Meil on vaja kiiresti ja jõuliselt rakendada põhilised piiriülesed taristuprojektid ning ELi võrkude tegevuskava, võttes konkreetsed meetmed elektrivõrkude ajakohastamise ja ehitamise kiirendamiseks, sealhulgas jaotusvõrgu tasandil. See on äärmiselt oluline ka 15 % ühendatuse eesmärgi saavutamiseks.

See tugineb võrke käsitleva kehtiva õigusraamistiku hindamisele, et teha kindlaks meetmed võrkude planeerimise optimeerimiseks kõigis liikmesriikides, kiirendada lubade andmist, tagada olemasoleva taristu tõhus kasutamine, muuta võrgud arukamaks ning ühtlustada ja lihtsustada planeerimismenetlusi. Energiasüsteemi ümberkujundamiseks vajalike võrkude tõhusaks kasutuselevõtuks on meil vaja nii avamerel kui ka maismaal koostööraamistikku, mis põhineb põhustatud piirkondlikul koostööl, kulude ja tulude õigel jaotamisel ning uuenduslikel rahastamismudelitel. Samuti teen koostööd kestliku transpordi ja turismi volinikuga, et viia kooskõlla transpordi- ja energiataristu arendamine, mis on vajalik selleks, et tulla toime transpordi elektrinõudluse tulevase suurenemisega.

Nagu nähtub nii Draghi kui ka Letta aruannetest, on investeeringud puhta energia taristusse lähiaastatel esmatähtsad. Selle töö toetamiseks teen ettepaneku luua Euroopa jaoks spetsiaalne puhtasse energiasse investeerimise strateegia, sealhulgas riskide kõrvaldamise algatuse erakapitali kaasamiseks. Sellel strateegial on keskne tähtsus jõupingutustes seada esikohale investeeringud puhtasse energiasse, sealhulgas taristusse.

Ühtlasi tagan ka taasterahastu „NextGenerationEU“ ja praeguse eelarve vahendite kasutamise. Erainvesteeringute võimendamiseks ja nendega seotud riskide vähendamiseks kasutame oma eelarve mõjuvõimu.

8. Millised on eelseisva taskukohaste energiahindade tegevuskava põhielemendid? Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta, et alandada kodumajapidamiste, ettevõtete ja tööstusharude, eelkõige energiamahukate tööstusharude energiahindu? Kuidas kavatsete lahendada energiaostuvõimetuse probleemi? Kuidas kavatsete laiendada energiaostulepingute ja hinnavahelepingute kasutust, et muuta hinnad konkurentsivõimeliseks? Milline on Teie seisukoht praeguste energiaturu pakkumispüüdnud suhtes? Milline on Teie konkreetne plaan esimese Euroopa taskukohaste eluasemete kava ja Euroopa elamuehituse strateegia jaoks, võttes arvesse ELi ja liikmesriikide pädevust selles valdkonnas? Milline on Teie arvates peamine ühisosa Euroopa taskukohaste eluasemete kava, energiatõhususe direktiivi ja hoonete energiatõhususe direktiivi vahel? Kas Teie arvates on võimalik järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames suurendada energiatõhususe ja renoveerimise rahastust? Kuidas kavatsete saavutada eesmärgi võtta kasutusele vähese süsinikuheitega ja taskukohane küte ja jahutus? Milline on Teie arvates päikese-, maa- ja kaugkütte roll? Kuidas kavatsete tagada, et ELi meetmed lahendavad suurte elamurajoonide ja maapiirkondade soojusisolatsiooni probleemi? Kuidas kavatsete kaasa aidata algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ edasiarendamisele?

Hiljutise energiakriisi põhjustanud fossiilkütuste tarnešokk ja hinnatõusud tuletavad meelde, kui oluline on energia taskukohasus nii ettevõtjatele kui ka kodumajapidamistele. Energiakulud pärivad ELi konkurentsivõimet ja vähendavad toetust energiasüsteemi ümberkujundamisele. Kodumajapidamiste ja ettevõtete energiakulude vähendamine on üks minu ametiaja peamisi prioriteete. Taskukohaste energiahindade tegevuskava on puhta tööstuse kokkuleppe keskne osa ja see tuleb esitada komisjoni järgmise ametiaja esimesel 100 päeval.

Energiakulude vähendamiseks on vaja kiirendada konkurentsivõimelise puhta elektri kasutuselevõttu, kõrvaldades taristu kitsaskohad ja regulatiivsed tõkked, sealhulgas tõkked, mis on seotud taastuvenergiaga ja võrkudele lubade andmisega, samuti on vaja suurendada energiatõhusust tugevas energialiidus. Tegevuskavaga tugevdatakse energiatõhusust ja suurendatakse investeeringuid, samuti toetatakse tööstusharusid, sealhulgas energiamahukaid tööstusharusid ja kodumajapidamisi, et tagada juurdepääs taskukohasele energiale. Samuti vaadeldakse energiasüsteemi kulude vähendamist, Euroopa energiadiplomaatia rolli tugevdamist, kodanike osalemise edendamist ja õiglase ülemineku tagamist kõigi jaoks.

Euroopa elektrituru korralduse hiljutise reformi rakendamine on eriti oluline, et parandada juurdepääsu taskukohasele ja turvalisele puhtale energiale ning kodanike osalemist energiasüsteemi ümberkujundamises. Selleks et kiirendada elektriarevete lahtisidumist fossiilkütuste volatiilsetest hindadest, teeme tihedat koostööd

liikmesriikidega, et tagada hinnavahelepingute vormis antava avaliku sektori toetuse konkurentsivõime ja turusõbralikkus ning parandada tagatiste ja standardimise kaudu energiaostulepingute kättesaadavust, mis on eriti energiamahukate tööstusharude jaoks üliolulised.

Taastuvenergia kättesaadavus ja hoonete energiatõhususe parandamine on olulised ka selleks, et võidelda energiaostuvõimetuse vastu, mis on väga murettekitav ka taskukohaste eluasemete puhul (vt vastus 4. küsimusele).

Lisaks peame tegelema kasvavate energiasüsteemi kuludega, nagu võrgutasud, maksud ja lõivud, mis moodustavad praegu ühe kolmandiku tarbijate elektriarvetest. Koos kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikuga analüüsin, kuidas tagada, et maksud ei avaldaks energiahindadele ja ELi tööstuse konkurentsivõimele negatiivset mõju ning toetaksid samal ajal puhtale majandusele ülemineku eesmärke. Selleks et energiasüsteemi ümberkujundamisest täiel määral kasu saada ja neid kulusid leevendada, esitatakse taskukohaste energiahindade tegevuskavas meetmed erainvesteeringute kaasamiseks, võrgu planeerimise parandamiseks, digitaliseerimise laiendamiseks ja olemasoleva võrgu kasutuse optimeerimiseks. Sellega stimuleeritakse ka paindlikkust, antakse õigeid asukohasignaale investeeringutele seal, kus neid kõige rohkem vajatakse, ning kehtestatakse energia siseturu tõhustatud juhtimisraamistik, mis sobib hästi lõimitud Euroopa süsteemi jaoks tugevas energialiidus.

Peame kiirendama selliste projekte elluviimist, mis toovad tarbijatele puhtast energiast saadavat kasu. Peame tegema tööd selle nimel, et kiirendada lubade andmist taastuvatele energiaallikatele, energiataristule ja salvestamisele. Kuigi elektrisektor on endiselt prioriteet, on kütte ja jahutuse süsinikuheite vähendamiseks vaja erinevaid lahendusi, nagu soojuspumbad, päikese-, maa- ja kaugküte, et võtta arvesse erinevaid olusid. Olen täielikult pühendunud nende lahenduste kiirele elluviimisele, tehes koostööd liikmesriikide, tööstuse ja finantseerimisasutustega.

President tegi mulle ülesandeks valmistada ette esimene Euroopa taskukohaste eluasemete kava. Kuigi esmane vastutus eluasemepoliitika ja investeeringute eest jääb liikmesriikidele, võivad ELi õigus-, poliitika- ja rahastamisvahendid etendada strateegilist rolli (vt täpsemalt 3. küsimuse alt). Alustatud on läbivaadatud energiatõhususe direktiivi, hoonete energiatõhususe direktiivi ja taastuvenergia direktiivi rakendamist. Liikmesriigid koostavad asjaomastele omavalitsustele kütte- ja jahutuskavad, milles tehakse kindlaks haavatavad tarbijad, kes vajavad sihtotstarbelisi meetmeid, ning riiklikud hoonete renoveerimise kavad, sealhulgas riiklikud meetmed halvima tõhususega hoonete esmajärjekorras käsitlemiseks, millega pakutakse pikaajalist planeerimist, mida investorid vajavad. Need jõupingutused peavad olema Euroopa taskukohaste eluasemete kava lahutamatu osa. Lisaks võimaldab uue ehitustoodete määrase kiirem rakendamine tootjatel tarnida tooteid, mis on vajalikud hoonete energiatõhususe direktiivi rakendamiseks.

Väga oluline on tõmmata ligi rohkem erasektori rahalisi vahendeid ja suurendada nende tõhusust, tagamaks, et energiaostuvõimetud kodumajapidamised ja mikroettevõtjad saaksid oma energiaarvete vähendamiseks kasu energiatõhusatest kodudest, ettevõtetest ja tehnoloogiast. Hindame energiatõhususe rahastamist koos Euroopa energiatõhususe rahastamise koalitsiooniga ja muudame energiatõhususse tehtavad investeeringud ELi puhtasse energiasse investeerimise strateegia lahutamatuks osaks.

Hooned ei ole mitte ainult sotsiaalselt õiglase ja kestliku ülemineku jaoks üliolulised, vaid pakuvad ka võimalust suurendada ehitussektori konkurentsivõimet. Dünaamiline ja tugev ehitussektor on taskukohaste ja ohutute hoonete kättesaadavuse ning kestliku hoonestatud keskkonna eeltingimus. Euroopa taskukohaste eluasemete kava raames töötame välja elamuehituse strateegia, et toetada eluasemete pakkumist. Strateegia hõlmaks meetmeid, mille eesmärk on vähendada ehituskulusid, suurendada ehitussektori tootlikkust, laiendada uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu, nagu iduettevõtjaid ja sotsiaalset innovatsiooni toetav hoonete rühmade kaupa renoveerimine, ning parandada tööstusharu keskkonnatoimet. Keskkonna, veemajanduse kriisivalmiduse ja konkurentsivõimelise ringmajanduse voliniku toetuseks kavatsen luua algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ ning taskukohaseid ja kestlikke eluasemeid käsitlevate ELi vajaduste vahelise sünergia, edendades algatuse kolme põhiväärtust – kestlikkust, kaasatust ja esteetikat.

Majandus- ja rahanduskomisjoni küsimus

9. Kuidas kavatsete koos õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutava juhtiva asepresidendiga vaadata läbi riigiabi eeskirjad, et võimaldada eluasemetoetuse meetmeid sotsiaaleluruumide puhul? Kas kavatsete luua erandite kategooria, mis hõlmab taskukohase eluaseme üürimist keskmise sissetulekuga leibkondadele üldist majandushuvi pakkuva teenuse raames ja millistel tingimustel?

Kui mind kinnitatakse volinikuks, toetan kooskõlas oma missioonikirjaga õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutavat juhtivat asepresidenti riigiabi eeskirjade läbivaatamisel, et võtta eluasemetoetuse meetmed, eelkõige taskukohaste energiatõhusate ja sotsiaaleluruumide jaoks. Nende eeskirjade läbivaatamine on osa laiemast algatuste kogumist, mis lisatakse tulevaste Euroopa taskukohaste eluasemete kavasse. Selle ülesande täitmisel pöörame suurt tähelepanu õige tasakaalu saavutamisele ja selle tagamisele, et taskukohaseid eluasemeid käsitlevatest riigiabi eeskirjadest vabastamine ei tõrjuks välja erainvesteeringuid ega moonutaks põhjendamatult konkurentsi eluasemeturul. Üksikasjalikum teave on esitatud minu vastuses 5. küsimusele.

Keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni küsimus

10. Milline on Teie nägemus vähese süsinikuheitega energialiidust? Kuidas kavatsete tugevdada heitkoguste vähendamise eesmärkide koostõimet ja lähendada neid energiapuudusele? Kuidas kavatsete kiirendada taastuvenergia kasutuselevõttu, et saavutada ELi 2030. aasta taastuvenergia eesmärgid, sealhulgas rakendada täielikult kava „REPowerEU“ ja lahendada sellega seotud loamenetluste probleem? Milline on Teie arvates taastuvate energiaallikate roll taskukohaste energiahindade tegevuskavas? Kuidas kavatsete seoses õiglase üleminekuga lihtsustada hoonete ja ehituse valdkonnas kehtivate ELi õigusaktide rakendamist, et vähendada nii ettevõtjate kui ka tarbijate halduskoormust, ning kuidas kavatsete toetada eelkõige väikese sissetulekuga leibkondi oma majade renoveerimisel ja süsinikuheite vähendamisel, muu hulgas kliimameetmete sotsiaalfondi kaudu?

Tugev energialiit peaks võimaldama varustada Euroopa kodumajapidamisi ja ettevõtjaid taskukohase puhta energiaga, suurendama energiapuudust ja tagama 2050. aastaks õiglase ülemineku kliimanetraalsusele, kaasates kõik osalejad. Taastuvate energiaallikate kiirem kasutuselevõtt ja nende loomine energiasüsteemi aitab kaasa energiapuuduse saavutamisele ning on meie kliimaeesmärkide soodsa saavutamise võti, kuna see muudab meie majanduse impordist vähem sõltuvaks ja aitab odavamatest taastuvatest energiaallikatest täiel määral kasu saada.

Energiasüsteemi ümberkujundamise peamine liikumapanev jõud on elektrifitseerimine süsinikuheiteta energiasüsteemis aastaks 2040, mis põhineb taastuvenergia ja vähese süsinikuheitega lahendustel. Keskmise 2030. aasta õigusraamistiku kui 2040. aasta raamistiku tugeva aluse rakendamisele ja jõustamisele ning juhindumisele tulevaste otsuste tegemisel saadud kogemustest. Teen selles protsessis koostööd õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutava juhtiva asepresidendiga.

Peame paremini ära kasutama kogu odavat puhast energiat, eelkõige taastuvenergiat, ning parandama energiasüsteemi kui terviku tõhusust. Püüame oma tegevusega tagada, et meie ambitsioon viiakse ellu kohapeal ja et me saavutame oma taastuvenergia eesmärgi, milleks on suurendada taastuvenergia osakaalu vähemalt 42,5 %ni, samas kui meie soov on jõuda 45 %ni. Selleks et taastuvenergia täiendavast võimsusest saadav kasu jõuaks nii tööstuse kui ka kodumajapidamiste tarbijateni, peame soodustama rohkemate energiaostulepingute sõlmimist, kiiremini rajama ajakohastatud võrgutaristu ja seda tõhusamalt kasutama; tagama kiirema lubade andmise ning paindlikkusalahenduste, näiteks akude ja tarbimiskaja parema kättesaadavuse süsteemi üldkulude vähendamiseks.

Loamenetluste kiirendamine võimaldab taastuvenergiaprojekte varakult lõpule viia ning see on meie taastuvenergia eesmärkide saavutamise ja süsinikuheite vähendamise alaste jõupingutuste eeltingimus. Taastuvenergia kasutuselevõtu strateegiline planeerimine, sealhulgas läbivaadatud taastuvenergia direktiivis sätestatud taastuvenergia eelisarendusaladel, tagab, et tegelik kasutuselevõtt ja keskkonnakaitse käivad käsikäes. Kõigile kasulikud lahendused põhinevad ruumide mitmekordsel kasutamisel, ühendades keskkonnakaitse taastuvenergia kasutuselevõttuga. Kavatsen teha tihedat koostööd liikmesriikidega, et tagada nende uute eeskirjade kiire rakendamine, millega parandada kavandamist ja kiirendada taastuvenergia lubade andmist. Oleme hakanud nägema positiivseid arenguid kohapeal, eriti liikmesriikides, kes kasutavad uusi loaeskirju, kuid uurin ka muid ideid lubade andmise kiirendamiseks, eelkõige seoses taristuga, mis on vajalik taastuvenergia kulutõhusaks energiasüsteemi loomiseks.

Õiglase ülemineku kontekstis on hoonete renoveerimine peamine võimalus energiaarvete vähendamiseks. Näiteks peavad liikmesriigid tagama, et avaliku sektori rahastamise taotlused ja menetlused on ühtlustatud. Tulevikus võivad suunised hoonete energiatõhususe direktiivi uuesti sõnastatud versiooni rakendamise kohta aidata kaasa edasisele dialoogile riikide ametiasutustega.

Alates 2026. aastast tehakse kliimameetmete sotsiaalfondist kättesaadavaks investeeringud energiatõhusatesse eluasemetesse, sealhulgas mitmelehoonete või taskukohaste sotsiaaleluruumide renoveerimise ja kasutusotstarbe

muutmise kaudu. Fondist on suur kasu vähekaitstud leibkondadel, vähekaitstud transpordikasutajatel ja vähekaitstud mikroettevõtjatel. Seepärast kehtestavad liikmesriigid oma kliimameetmete sotsiaalkavade kaudu struktuurimeetmed ja investeeringud ning ka võimaliku ajutise otsese sissetulekutoetuse, et toetada vähekaitstud leibkondi, ning aitavad parandada nende eluruumide energiatõhusust või vähendada nende süsinikuheidet. Probleemide parem kaardistamine, renoveerimis- ja ehitustõkete edasine kõrvaldamine ning Euroopa taskukohaste eluasemete kava kohaste lihtsustamismeetmete määratlemine aitavad pakkuda konkreetseid elemente ja välja töötada meetmeid.

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni küsimus

11. Nagu on märgitud Teie missioonikirjas, on eluaseme kvaliteet ja taskukohasus miljonite inimeste jaoks Euroopas põhiprobleem. Kuidas kavatsete edasi arendada elamuehituse strateegiat, eelkõige seoses ehitustoodete siseturu rajamise ja digitehnoloogia üha laiema kasutamise ehitussektoris, et toetada eluasemelahendusi ning parandada eluasemete pakkumise kvaliteeti ja kestlikkust? Kuidas kavatsete lisaks eluasemete pakkumise edendamisele tegeleda lühiajalise üürimise süsteemsete probleemidega, võttes ühtlasi arvesse hiljuti vastu võetud lühiajalise üürimise määrust, teenuste direktiivi ja liikmesriikide subsidiaarsust, ning kuidas kavatsete tagada praeguse elamufondi tõhusa ja juurdepäätava kasutuse?

Elamuehituse strateegia on Euroopa taskukohaste eluasemete kava oluline tugisammas. Kõik meetmed, mille eesmärk on parandada juurdepääsu taskukohasele ja kestlikule eluasemele, nõuavad eluasemete pakkumise suurendamist. Tervikliku lähenemisviisita tekib oht, et eluasemehinnad tõusevad veelgi ning ehitussektori tootlikkuse ja konkurentsivõime terav puudujääk jääb püsima.

Eluasemete pakkumine ei ole nõudluse rahuldamiseks piisav ning selle tulemusena on hinnad kõrged ja tõusevad veelgi, jättes eluasemed kodanike jaoks kättesaamatuks. Uute elamute ehitamine ja olemasolevate renoveerimine vähenes 2023. aastal 3 % ning peaks 2024. aastal vähenema veel 6 %. Uute eluhoonete ehituskulud kasvasid 2018.–2023. aastal 34 %, kuna suuremaid materjali- ja tööjõukulusid ei tasakaalusta tõhususe kasv ja ehitustööstuses ehitatakse üldiselt töömahukal viisil. Selle tulemusena iseloomustab ehitustööstust madal ja isegi kahanev tootlikkus (30 % väiksem kui tootmiselamusektoris), innovatsiooni vähenemine kasutuselevõtt ja suur keskkonnamõju. Innovatsioon, digitaliseerimine ja automatiseerimine võivad märkimisväärselt suurendada tõhusust ja tõsta tootlikkust, aidata vähendada ehituskulusid ja parandada ehituse keskkonnamõju.

Seda arvesse võttes võiks uues elamuehituse strateegias uurida mitmeid elemente, sealhulgas: 1) uute ehitustoodete standardite väljatöötamine, et toetada innovatsiooni ning tööstustehnoloogiaid ja -tehnikaid, et tootjad saaksid ühtselt turust täit kasu; 2) kõigi kavandamis-, projekteerimis-, loa- ja ehitustappide digitaliseerimine, et tõhustada ja kiirendada elamute ehitamist ja renoveerimist; 3) parimate reguleerimis- ja tööstustavade levitamine, et toetada liikmesriike, riikide ametiasutusi ja muid ehitusökosüsteemis osalejaid; 4) ehitusteenuste juurdepääsu parandamine kogu ELis, et ehitusökosüsteem saaks realiseerida oma märkimisväärsel potentsiaali, mida pakub majanduslik lõimumine ühtsel turul; 5) tööjõu oskuste täiendamine ja ümberõpe, sealhulgas digi- ja roheoskuste omandamine, et suurendada tootlikkust ning rahuldada suurt nõudlust uute eluasemete ja renoveerimise järele.

Mis puutub lühiajalise majutuse üüriteenustesse, siis tuleb tunnistada, et hiljutised turusuundumused võivad mõjutada taskukohaseid eluasemeid ja kohalikku elanikkonda, seda nii tasakaalustamatuse kui ka võimaluste osas. On ilmne, et eri piirkonnad või naabruskonnad võivad kogeda kohalikust ja turismialasest nõudlusest tulenevat erinevat survet ning neil võivad olla erinevad vajadused. Teeme koostööd liikmesriikide ja platvormidega, et tagada määruse kiire ja tõhus rakendamine, et ELi asutustel oleks juurdepääs täpsetele ja ajakohastele andmetele lühiajalise üüritegevuse kohta. See peaks võimaldama avaliku sektori asutustel hallata lühiajalise üüri turge sihipäraselt, tõendus põhiseelt ja proportsionaalselt ning kohalike tingimusi arvesse võttes. Lisaks uurin ma kooskõlas oma missioonikirjaga ja koos teiste kolleegiumi asjaomaste liikmetega, mida saaks teha selleks, et lahendada lühiajalise majutuse üüriteenuseid käsitlevaid süsteemseid probleeme. Jätkan koostööd ametiasutuste ja sidusrühmadega, et uurida, kuidas selles olulises valdkonnas kõige paremini edasi liikuda.

Regionaalarengukomisjoni küsimus

12. Üks teie tööülesanne on töötada välja Euroopa elamuehituse strateegia. Kuidas kavatsete leida tasakaalu ehituskulude vähendamise ja hoonete keskkonnamõju parandamise vahel? Milliseid algatusi plaanite esitada, et suurendada ehitussektori tootlikkust? Ühtekuuluvusfondist rahastatakse vaid eluasemete energiatõhususe parandamise, tõrjutud kogukondade kaasamise edendamise ning rahvusvahelise kaitse all olevate või seda taotlevate isikute eluasemetaristuga seotud projekte. Milliseid lisameetmeid kavatsete võtta uue Euroopa taskukohaste eluasemete kava raames ja lisaks ühtekuuluvuspoliitika vahendite kahekordistamisele, et edendada

taskukohaste eluasemete ehitamist kõigile? Mida arvate sotsiaaleluruumide suhtes kohaldatavate üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitlevate ELi riigiabi eeskirjade läbivaatamisest? Kuidas kavatsete arendada koostöötet ühtekuuluvuspoliitika fondide, EIP toetuse ja muude ELi programmide, näiteks InvestEU ja kliimameetmete sotsiaalfondi vahel, et tagada pikaajalised eluasemelahendused, mis on taskukohased ning ühtlasi keskkonna- ja energiasäästlikud?

Hoonete arvele langeb 40 % Euroopa energiatarbimisest ja need tekitavad kasvuhoonegaase mitte ainult oma kasutusea jooksul, vaid ka ehitamise ja lammutamise ajal. Uute ehitiste energiastandardite kehtestamine 1980. aastatel avaldas muljetavaldavat mõju. Tänu nendele energiatarbimise nõuetele on uute hoonete energiatarbimine poole võrra vähenenud. Kuid need näitajad peavad veelgi paranema, kui soovime saavutada 2050. aastaks liidu tasandil kasvuhoonegaaside nullnetoheite, mis on minu eesmärk. Nii nagu uued suure energiatarbimisega hooned, vähendab ka suurem renoveerimismäär, mis on praegu veel kaugel Euroopa kliima- ja energiaeesmärkidele vastamiseks vajalikust 3 % aastas, energiatarbimist ning parandab lisaks ka paljude eurooplaste elutingimusi, vähendab ELi energiasõltuvust ja muudab energiaarved taskukohasemaks. Lisaks on ehitus- ja lammutustööd Euroopa suurim jäätmete allikas, moodustades 37 % jäätmete üldkogusest.

Seetõttu peame kiirendama renoveerimist viisil, mis on kulutõhus ja millel on väike keskkonnamõju. Toetan liikmesriike hoonete energiatarbimiseks renoveerimiseks investeerimisel, seades esmatähtsaks halvima tõhususega hooned. Põhimõtte „halvima tõhususega hooned kõigepealt“ on hoonete energiatarbimise direktiivi keskne idee ning seda järgides on võimalik maksimeerida renoveerimisest saadavat kasu ja mõju, samuti on see kõige tõhusam viis avaliku sektori raha kasutamiseks. Uue elamuehituse strateegia raames võiksime näiteks püüda toetada ehitussektoris innovatsiooni ja digitaliseerimist, sealhulgas uuenduslikke tööstuslikke lähenemisviise, näiteks väljaspool tegevuskohta toimuvaid ehitusprotsesse, mis suurendab sektori tootlikkust ja aitab vähendada ehituskulusid (vt ka vastus 11. küsimusele). Samuti uurin koos kolleegiumi asjaomaste liikmete ja liikmesriikidega, kuidas paremini kavandada enne renoveerimis- või lammutustöid tehtavaid lammutamiseelseid auditeid (neid nimetatakse ka jäätmeaudititeks) ja nende kasutamine digitaliseerida, teha kindlaks materjalid, mida saab korduskasutada ja ringlusse võtta, ning käsitleda ohtlikke aineid.

Lisaks saab materjalinappust leevendada, parandades taaskasutamist ja ringlussevõttu, mitmekesistades tarneid ja kasutades kõige kõrgtehnoloogilisemaid materjale, vähendades seeläbi sõltuvust toorainetest ja edendades innovatsiooni. Uus ehitustoodete määrus hõlbustab seda, kuna sellega ajakohastatakse üle 400 ehitustoodete Euroopa standardi. Ajakohastatud harmoneeritud Euroopa standarditega turule lastud tooted sisaldavad usaldusväärset digitaalset teavet. See hõlmab keskkonnanäidmeid, nagu CO₂ jalajälg, samuti teavet ringlussevõetud materjali sisalduse, taastootmise ja parandamise kohta. Kasutatud toodetele kehtestatakse konkreetsed standardid, et luua ühtne turg ehitustoodete taaskasutamiseks.

Ühtekuuluvuspoliitika aitab juba praegu märkimisväärselt kaasa ELi eluasemesektori parandamisele, muu hulgas tehakse nimetatud sektor selle raames taskukohasemaks ja energiatarbimiseks. Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond juba rahastavad taskukohaste eluasemete ehitamist ja renoveerimist, parandavad energiatarbimist ja toetavad linnaarengut. Lisaks aitab õiglase ülemineku fond piirkondi rohepöördel, pakkudes muu hulgas eluasemeid koondatud töötajatele. Kiirendame neid investeeringuid uuenduslike rahastamisvahenditega, sealhulgas Euroopa Investeerimispannga laenude ja toetustega, mida toetavad sellised algatused nagu „Uus Euroopa Bauhaus“. Toetan ka õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutavat juhtivat asepresidenti, kelle ülesandeks on esitada läbivaadatud riigiabi eeskirjad, et võimaldada eluasemetoetuse meetmeid, eelkõige energiatarbimise ja sotsiaaleluruumide valdkonnas (vt ka vastus 9. küsimusele). Nagu on soovitatud missioonikirjas, toetan ühtekuuluvuspoliitika ja reformide eest vastutavat juhtivat asepresidenti sellise ettepaneku väljatöötamisel, mis võimaldab liikmesriikidel kahekordistada ühtekuuluvuspoliitika raames tehtavaid investeeringuid taskukohastes eluasemetesse.

Selleks et edendada taskukohaste eluasemete ehitamist kõigile, teen tihedat koostööd ühtekuuluvuspoliitika ja reformide eest vastutava juhtiva asepresidendi, õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutava juhtiva asepresidendi ning majanduse ja tootlikkuse volinikuga, et tagada selliste pikaajaliste eluasemelahenduste pakkumine, mis on ühtlasi nii taskukohased kui ka kestlikud. Meie ühised jõupingutused hõlmavad koostööd Euroopa Investeerimispannaga, et töötada välja üleeuroopaline investeerimisplatvorm, millega kaasata era- ja avaliku sektori investeeringud taskukohastesse ja kestlikesse eluasemetesse (vt ka vastus 3. küsimusele).

Samuti teeme Euroopa energiatarbimise rahastamise koalitsiooni raames koostööd pankade ja finantsinvestoritega, et teha kindlaks meetmed meie investeeringute tõhususe suurendamiseks ja erainvesteeringute kasvatamiseks.

Minu seisukohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste eeskirjade muutmise kohta on üksikasjalikult kirjeldatud vastuses 5. küsimusele.

Õiglase ja konkurentsivõimelise puhtale energiale ülemineku eest vastutava juhtiva asepresidendi juhtimisel tagavad minu kolleegid kolleegiumis – eelkõige inimeste, oskuste ja valmisoleku eest vastutav juhtiv asepresident koos kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikuga – investeeringud ja rahastamise kliimameetmete sotsiaalfondi kaudu. Sellega käsitletakse probleeme, millega seisavad silmitsi vähekaitstud leibkonnad, keda mõjutavad energiaostuvõimetus ja liikuvusvaesus.

Selline lähenemisviis tagab, et meie eluasemepoliitika vastab ELi tasandi eesmärkidele ning avaldab konkreetset positiivset mõju kohapeal.